

IP

**Indikatorprotokoller
Miljø (EN)**

Miljø

Resultatindikatorer

Forhold: Materialer

- KERNE-** EN1 Materialer fordelt på vægt eller volumen.
- KERNE-** EN2 Procentdel af anvendte materialer som er genanvendte inputmaterialer.

Forhold: Energi

- KERNE-** EN3 Direkte energiforbrug fordelt på primær energikilde.
- KERNE-** EN4 Indirekte energiforbrug fordelt på primær energikilde.
- TILLÆGS-** EN5 Energibesparelse som resultat af energisparetiltag og effektivitetsforbedringer.
- TILLÆGS-** EN6 Initiativer for at udbyde produkter og tjenesteydelser baseret på energieffektive eller vedvarende energiformer samt reduktioner af energibehovet som følge af disse initiativer.
- TILLÆGS-** EN7 Initiativer til reduktion af det indirekte energiforbrug og de derved opnåede reduktioner.

Forhold: Vand

- KERNE-** EN8 Samlet vandudtræk fordelt på kilde.
- TILLÆGS-** EN9 Vandressourcer som påvirkes væsentligt ved vandudtræk.
- TILLÆGS-** EN10 Procentdel og samlet volumen af genanvendt og genbrugt vand.

Forhold: Biodiversitet

- KERNE-** EN11 Beliggenheden og størrelsen af ejet eller lejet jord forvaltet i eller som grænser op til beskyttede områder og områder med biodiversitet af stor værdi uden for beskyttede områder.
- KERNE-** EN12 Beskrivelse af de væsentligste påvirkninger fra aktiviteter, produkter og tjenesteydelser for biodiversitet i beskyttede områder og områder med biodiversitet af stor værdi uden for beskyttede områder.
- TILLÆGS-** EN13 Beskyttede eller genetablerede habitater.
- TILLÆGS-** EN14 Strategier, nuværende aktiviteter og planer for fremtidig håndtering af påvirkninger af biodiversitet.
- TILLÆGS-** EN15 Antallet af IUCN-rødlistede arter og arter på nationale lister over fredede arter med habitater i områder der påvirkes af driftsaktiviteter, fordelt på grad af risiko for udryddelse.

Forhold: Udledninger, spildevand og affald

- KERNE-** EN16 Samlede direkte og indirekte drivhusgasudledninger fordelt på vægt.
- KERNE-** EN17 Andre relevante indirekte drivhusgasudledninger fordelt på vægt.
- TILLÆGS-** EN18 Initiativer til reduktion af drivhusgasudledninger og opnåede reduktioner.
- KERNE-** EN19 Udledning af ozonnedbrydende stoffer fordelt på vægt.
- KERNE-** EN20 NO_x, SO_x og andre væsentlige luftudledninger fordelt på type og vægt.

- KERNE-** **EN21** Samlet vandudledning fordelt på kvalitet og destination.
- KERNE-** **EN22** Samlet vægt fordelt på affaldstype og bortskaffelsesmetode.
- KERNE-** **EN23** Samlet antal og volumen af væsentlige spild.
- TILLÆGS-** **EN24** Vægten af transporteret, importeret, eksporteret og behandlet affald der betegnes som farlig i henhold til Basel-Konventionens Bilag I, II, III og VIII, og procentdel af transporteret affald.
- TILLÆGS-** **EN25** Identitet, størrelse, beskyttelsesstatus og værdien af biodiversitet for vandforekomster og relaterede habitater, der i væsentlig grad påvirkes af den rapporterende organisations udledning og afstrømning af vand.

Forhold: Produkter og tjenesteydelser

- KERNE-** **EN26** Initiativer der skal begrænse de miljømæssige påvirkninger af produkter og tjenesteydelser samt omfanget af begrænsningerne.
- KERNE-** **EN27** Procentdel af solgte produkter og deres emballage, der er genvundet, fordelt på kategori.

Forhold: Overholdelse af love, bestemmelser og standarder

- KERNE-** **EN28** Monetær værdi af større bøder og samlet antal ikke-monetære sanktioner for manglende overholdelse af miljølove- og regler.

Forhold: Transport

- TILLÆGS-** **EN29** Væsentlige miljømæssige konsekvenser ved transport af produkter samt andre varer og materialer anvendt til organisationens driftsaktiviteter, samt transport af medarbejdere.

Forhold: Generelt

- TILLÆGS-** **EN30** Samlede udgifter til og investering i miljøbeskyttelse, fordelt på type.

Relevans

Forholdene under "Miljø" er opstillet således at de afspejler organisationens input og output, samt hvilke påvirkninger organisationen har på miljøet. Energi, vand og materialer dækker tre standardtyper af input som anvendes af de fleste organisationer. Disse input fører til output af miljømæssig betydning som er opført under forholdene "Udledninger, spildevand og affald". Der ses også en sammenhæng mellem biodiversitet og input i det omfang, at den kan anskues som en naturligt forekommende ressource. Dog påvirkes biodiversitet også direkte af output såsom forureningsfaktorer.

Forholdene under "Transport" samt "Produkter og tjenesteydelser" er opstillet således at de afspejler måder hvorpå en organisation kan have en yderligere påvirkning på miljøet, men hvor dette ofte sker gennem en tredje part, såsom kunder eller leverandører af logistiske tjenesteydelser.

Forholdene under "Overholdelse" og "Generelt" er specifikke foranstaltninger sat i gang af organisationen til at forvalte dens miljømæssige indsats.

Forholdene under "Energi, vand, udledninger" og "Biodiversitet" indeholder hver især flere indikatorer hvis indbyrdes forhold beskrives nedenfor:

Energi

Energiindikatorerne dækker organisationens fem væsentligste energiforbrugende områder, herunder direkte og indirekte energi. Det direkte energiforbrug er den energi der forbruges af organisationen i forbindelse med dens produkter og tjenesteydelser. Det indirekte energiforbrug er den energi der forbruges af tredje part som leverer tjenesteydelser til organisationen. Energiforbrug deles op i fem områder der skal rapporteres som følger:

- EN3 indeholder oplysninger om den rapporterende organisations direkte energiforbrug, herunder energi produceret på lokaliteten (f.eks. gennem afbrænding af gas).
- EN4 indeholder oplysninger om energiforbruget til produktion af energi som er købt eksternt, såsom elektricitet.
- EN5 indeholder oplysninger om energibesparelser opnået gennem besparelser- og effektivitetsforbedringer.

- EN6 indeholder oplysninger om udviklingen af energieffektive produkter og tjenesteydelser.
- EN7 indeholder oplysninger om den rapporterende organisations indirekte energiforbrug til aktiviteter.

Måling af energiforbruget har betydning for drivhusgasudledninger og klimaforandringer. Afbrænding af fossile brændsler for at generere energi fører til udledning af kuldioxid (en drivhusgas). For at kunne opfylde de mål som er opstillet i Kyoto-protokollen samt for at kunne nedbringe risikoen for væsentlige klimaforandringer, skal energiforspørgslen sænkes. Dette kan opnås ved et mere effektivt energiforbrug (målt under EN5 og EN6) og ved at erstatte fossile brændstoffer med vedvarende energikilder (målt under EN3 og EN4). I tillæg til at nedbringe det direkte energiforbrug er design af energieffektive produkter og tjenesteydelser (EN6) samt nedbringelsen det indirekte energiforbrug (EN7) (f.eks. udvalget af lavenergi-intensive råmaterialer eller brugen af tjenesteydelser såsom rejseaktiviteter) vigtige strategier.

Udledninger

"Udledninger, spildevand og affald" omfatter indikatorer der måler standard-udslip som anses som forurenende. Disse indikatorer omfatter forskellige typer forureningsfaktorer (f.eks. luftudledninger, spildevand, fast affald) som typisk er omfattet inden for rammerne af lovgivningen (EN20-EN23, EN24). Der er ydermere to indikatorer for to typer udledninger som er underlagt internationale konventioner - drivhusgasser (EN16 og EN17) og ozonlagnedbrydende stoffer (EN19). EN16 kan beregnes ud fra data indberettet under EN3 og EN4. EN18 vedrører den opnåede reduktion af udledninger samt initiativer til at begrænse udledninger.

Definitioner

Direkte energi

Energiformer som anvendes inden for den rapporterende organisations driftsområde. Energien forbruges enten af organisationen inden for eget driftsområde eller eksporteres til anden bruger. Direkte energi kan være enten primær (f.eks. naturgas til varme) eller intermediær (f.eks. elektricitet til lys). Den kan købes, udvindes (f.eks. kul, naturgas, olie), høstes (f.eks. biomasseenergi), opsamles (f.eks. sol, vind), eller føres inden for den rapporterende organisations område på anden vis.

Drivhusgasudledninger (GHG)

De seks vigtigste drivhusgasudledninger er:

- Kuldioxid (CO₂),
- Metan (CH₄),
- Lattergas (N₂O),
- HFC-gasser (en gruppe som omfatter flere forbindelser),
- PFC-gasser (en gruppe som omfatter flere forbindelser), og
- Svovlhexafluorid (SF₆).

Indirekte energi

Energi produceret uden for den rapporterende organisations område som forbruges i forbindelse med at dække organisationens intermediære energibehov (f.eks. elektricitet eller varme og nedkøling). Det mest almindelige eksempel er brændstof som forbruges uden for den rapporterende organisations område for at generere elektricitet som anvendes inden for organisationens område.

Intermediær energi

Energiformer der produceres ved at konvertere primærenergi til andre former. For de fleste organisationer gælder det at den eneste væsentlige energiform er intermediær energi. For en lille procentdel af organisationer vil andre intermediære energiprodukter muligvis også være vigtige, f.eks. damp eller vand fra fjernvarmeanlæg eller nedkølingsanlæg eller raffinerede brændsler såsom syntetiske brændsler, biobrændsler, osv.

Primære energikilder

Den første energiform som forbruges til at dække den rapporterende organisations energibehov. Denne energi bruges enten til at levere slut-energitjenesteydelser (f.eks. opvarmning af rum, transport) eller til at producere intermediære energiformer, f.eks. elektricitet og varme. Eksempler på primærenergi er ikke-vedvarende kilder, såsom kul, naturgas, olie og kernekraft. Det omfatter også vedvarende kilder, såsom biomasse, sol-, vind- og vandkraft samt geotermisk energi. Primærenergi kan forbruges på lokaliteten (f.eks. naturgas til opvarmning af den rapporterende organisations bygninger) eller udenfor lokaliteten, f.eks. naturgas som forbruges af de kraftværker der leverer strøm til den rapporterende organisations faciliteter.

Vedvarende energi

Vedvarende energi udvindes fra naturlige processer som løbende regenereres. Herunder elektricitet og varme udvundet af sol- og vindressourcer, havet, vandkraft, biomasse, geotermiske ressourcer, biobrændsler samt brint udvundet af vedvarende energi.

EN1 Materialer fordelt på vægt eller volumen.

1. Relevans

Denne indikator beskriver den rapporterende organisations bidrag til bevarelsen af det globale ressourcegrundlag samt organisationens arbejde for at begrænse materialeforbruget og øge økonomiens effektivitet. Dette er mål som er formuleret af OECD-Rådet samt i adskillige nationale strategier for bæredygtighed. For ledere og andre med interesse i organisationens økonomiske forhold er der en direkte sammenhæng mellem materialeforbrug og de overordnede driftsomkostninger. Intern opfølgning på forbruget, enten på produkt eller produktkategori, fremmer overvågningen af hvor effektivt materialeforbruget er, samt udgifterne til materialestrømme.

2. Indsamling

2.1 Identificér samlet materialeforbrug, herunder materialer indkøbt fra eksterne leverandører samt materialer indhentet fra interne kilder (produktion til internt brug samt indvindingsaktiviteter). Herunder:

- Råmaterialer (f.eks., naturlige ressourcer som omdannes til produkter eller tjenesteydelser såsom malm, mineraler, træ osv.),
- Associerede procesmaterialer (f.eks. materialer der er nødvendige i produktionsprocesser, men som ikke er en del af det endelige produkt, såsom smøremidler til produktionsmaskiner),
- Halv-fabrikata eller dele, herunder alle slags materialer og komponenter som ikke er råmaterialer der indgår i det endelige produkt, samt
- Materialer der anvendes til emballage.

2.2 Identificér anvendte ikke-vedvarende og direkte anvendte materialer.

Omregn eventuelle målinger til estimeret vægt eller volumen beregnet "som det er" snarere end som "tørstof/vægt".

2.3 Oplys den samlede vægt eller volumen af:

- Anvendte ikke-vedvarende materialer, samt
- Anvendte direkte materialer.

3. Definitioner

Direkte materialer

Materialer som findes i det endelige produkt.

Ikke-vedvarende materialer

Ressourcer som ikke gendannes over kortere perioder såsom mineraler, metaller, olie, gas, kul osv.

4. Dokumentation

Yderligere information kan indhentes via fakturerings- og regnskabssystemer samt fra indkøbsafdelingen eller lignende.

5. Referencer

- OECD, Recommendation of the Council on Material Flows and Resource Productivity, 2004. (Findes ikke på dansk).

EN2 Procentdel af anvendte materialer som er genanvendte inputmaterialer.

1. Relevans

Denne indikator har til formål at vise den rapporterende organisations evne til at anvende genanvendte inputmaterialer. Anvendelse af sådanne materialer bidrager til at nedbringe efterspørgslen på jomfruelige materialer samt bidrager til bevarelse af det globale ressourcegrundlag. For ledere og andre som har en interesse i den rapporterende organisations økonomiske forhold kan anvendelsen af genanvendte inputmaterialer i stedet for jomfruelige materialer være med til at reducere organisationens samlede driftsomkostninger.

2. Indsamling

- 2.1 Identificér den samlede vægt eller volumen af anvendte inputmaterialer som oplyst under EN1.
- 2.2 Identificér den samlede vægt eller volumen af genanvendte inputmaterialer. Hvis organisationen benytter sig af estimater fordi den mangler standarddata, skal oplyses på hvilket grundlag disse data indhentet.
- 2.3 Oplys procentdelen af anvendte genanvendte inputmaterialer ved at bruge følgende formel:

$$EN2 = \frac{\text{Samlet antal genanvendte inputmaterialer anvendt}}{\text{Anvendte inputmaterialer}} \times 100$$

3. Definitioner

Genanvendte inputmaterialer

Materialer, der erstatter jomfruelige materialer og som købes eller leveres fra interne eller eksterne kilder, og som hverken er biprodukter eller andet output fra produktionsprocessen som ikke er produkter (non-product output – NPO).

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra f.eks. fakturerings- og regnskabssystemer samt fra indkøbsafdelingen tillige med opgørelser over den interne produktion og affaldsbortskaffelse.

5. Referencer

- OECD Working Group on Waste Prevention and Recycling. (Findes ikke på dansk)

EN3 Direkte energiforbrug fordelt på primær energikilde.

1. Relevans

Den rapporterende organisations evne til at anvende energi effektivt kan afsløres ved at beregne hvor meget energi organisationen forbruger. Energiforbrug har en direkte påvirkning på driftsomkostninger og på hvor følsom organisationen er over for udsving i energiforsyning samt priser. Organisationens miljøprofil tegnes til dels af dens valg af energikilder. Ændringer i balancen mellem de forskellige energikilder kan indikere organisationens arbejde med at minimere dens miljømæssige påvirkninger.

Oplysninger om forbruget af primære energikilder understøtter en vurdering af hvordan organisationen kan blive berørt af ny miljølovgivning, såsom Kyoto-protokollen. Forbruget af fossile brændsler er en væsentlig kilde til drivhusgasudledninger, og der er en direkte sammenhæng mellem organisationens drivhusgasudledninger og dens energiforbrug.

Erstatning af fossile brændsler med vedvarende energikilder er et vigtigt skridt imod at mindske klimaforandringer samt andre miljømæssige effekter som er resultat af indvinding og bearbejdning af energi. Ved at støtte op om vedvarende og effektive energiteknologier, bliver den rapporterende organisation også mindre afhængig af ikke-vedvarende energikilder, både her og nu og på længere sigt, og derved bliver organisationen mindre sårbar over for udsving i priser og forsyning.

Denne indikator måler den rapporterende organisations forbrug af direkte primær-energi. Denne indikator dækker "Scope 1" i WRI/WBCSD GHG-protokollen. Indikator EN4 måler forbruget af primære energikilder som den rapporterende organisation bruger til intermedier energi, såsom elektricitet, varme og køling, osv.

2. Indsamling

2.1 Direkte købte energikilder

Identificér de primære energikilder som den rapporterende organisation har indkøbt til eget forbrug. Herunder:

- Direkte ikke-vedvarende energikilder, herunder:
 - Kul,
 - Naturgas,

- Brændsler destilleret fra råolie, herunder benzin; diesel, flydende gas (LPG), komprimeret naturgas (CNG), flydende naturgas (LNG), butan, propan, etan, osv.

- Direkte vedvarende energikilder, herunder:
 - Biobrændsler,
 - Etanol, og
 - Brint,

Bemærk: Biomasse regnes ikke med i direkte vedvarende energikilder når der indberettes til WRI/WBCSD GHG-protokollen. For at kunne sidestille med WRI/WBCSD GHG-protokollen skal direkte CO₂-udledninger fra forbrænding af biomasse rapporteres separat.

2.2 Direkte producerede energikilder

Identificér mængden af primærenergi som den rapporterende organisation erhverver sig ved produktion, indvinding, høst, indsamling eller ved at omdanne energien fra andre energiformer. Angives i joule eller et multiplum heraf. Denne oversigt indeholder muligvis de samme energikilder som opført under 2.1.

2.3 Direkte solgte energikilder

Identificér mængden af primærenergi som den rapporterende organisation eksporterer. Angives i joule eller et multiplum heraf.

2.4 Beregn det totale energiforbrug i joule eller et multiplum heraf (109 joule) ved at bruge følgende formel:

Totalt direkte energiforbrug = direkte købt primærenergi + direkte produceret primærenergi – direkte solgt primærenergi solgt

Se følgende tabel for at omregne volumen af primære energikilder til gigajoule:

Kul	GJ	Råolie	GJ	Benzin	GJ	Naturgas	GJ	Elektricitet	GJ
ton (metrisk)	26,00	tønne	6,22	gallon	0,125	varmehed	0,1055	kilowatt-timer	0,0036
ton (kort)	23,59	ton (metrisk)	44,80	ton	44,80	1000 kubikfod	1,1046	megawatt-timer	3,6000
ton (lang)	26,42	ton (kort)	40,64	Diesel		1000 kubikmeter	39,01	gigawatt-timer	3600,0
		ton (lang)	45,52	gallon	0,138	MMBtu	1,055		
				ton (metrisk)	43,33				
				Brændselolie					
				gallon	0,144				
				ton (metrisk)	40,19				

- 2.5** Oplys totalt direkte energiforbrug i joule eller et multiplum heraf fordelt på vedvarende primær energikilde.
- 2.6** Oplys totalt direkte energiforbrug i joule eller et multiplum heraf fordelt på ikke-vedvarende primær energikilde.

3. Definitioner

Vedvarende ressourcer

Ressourcer som kan regenereres inden for en kort tidsperiode i den økologiske cyklus (modsat ressourcer, såsom mineraler, metaller, olie, gas, kul som ikke fornyes indenfor en kort tidshorizont).

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra bl.a. fakturaer, målt (eller beregnet) varme-/brændselsregnskaber, estimater og standarder. Antal joule kan bruges direkte eller omregnes fra fakturaer eller leveringsdokumentation. Oplysninger om hvilke primære energikilder er anvendt til at generere intermedier energi kan indhentes fra leverandøren.

5. Referencer

- The Greenhouse Gas Protocol (GHG) Initiative - A corporate reporting standard (Revised Edition, 2004) of the World Resources Institute (WRI) and the World Business Council for Sustainable Development (WBCSD). (Findes ikke på dansk).

EN4 Indirekte energiforbrug fordelt på primær energikilde.

1. Relevans

Mængden af energi samt hvilken primær energikilde den rapporterende organisation bruger indirekte gennem køb af elektricitet, varme eller damp kan sige noget om organisationens arbejde med at håndtere dens miljøpåvirkninger og hvad for at reducere dens bidrag til klimaforandringer. Hvilken effekt indirekte energi har på klimaforandringer afhænger af hvilken type primær energi som anvendes til at skabe intermediær energi.

Intermediær energi betegner de energiformer som skabes ved at omdanne primær-energi til andre energiformer. For de fleste organisationer gælder det at elektricitet er den eneste væsentlige form for intermediær energi. For en lille procentdel af organisationer vil andre intermediære energiprodukter muligvis også være vigtige, f.eks. damp eller vand fra fjernvarmeanlæg eller køleanlæg eller raffinerede brændsler, såsom syntetiske brændsler, biobrændsler, osv.

Denne indikator måler den mængde energi der kræves for at skabe eller levere købt elektricitet samt evt. andre intermediære energiprodukter (såsom fjernvarme) som indebærer et betydeligt energiforbrug længere oppe i organisationens værdikæde. Disse oplysninger gør det endvidere muligt at beregne indirekte drivhusgasudledninger. Indikatoren dækker "Scope 2" i WRI/WBCSD GHG-protokollen.

2. Indsamling

2.1 Identificér mængden af intermediær energi som er købt og brugt fra kilder uden for den rapporterende organisation i joule eller et multiplum heraf (109 joule), herunder:

Intermediær energi købt og brugt fra ikke-vedvarende energikilder som er anført under EN3, herunder:

- Elektricitet,
- Varme og køling,
- Damp,
- Kernekraft, og
- Andre former for importeret energi.

Intermediær energi som er købt og brugt fra vedvarende energikilder, herunder:

- Solenergi,
- Vindenergi,
- Geotermisk energi,
- Vandkraft,
- Intermediær energi baseret på biomasse, samt
- Brintbaseret intermediær energi.

2.2 Identificér mængden af primære brændsler forbrugt til at producere intermediær energi baseret på den totale mængde energi købt fra eksterne leverandører (EN3 - Købt energi). Til beregning af mængden af brændsler brugt til at producere den købte energi, skal en af følgende tre metoder, anvendes:

- Data om brændselsforbrug fra el-leverandøren, hvis disse data er tilgængelige,
- Standarddata for elektricitet og varme, eller
- Beregnede estimater hvor standarddata ikke er tilgængelige.

2.3 Ved at bruge data fra 2.1, oplys følgende:

- Den totale mængde indirekte energi brugt fra ikke-vedvarende kilder og indirekte vedvarende kilder i form af intermediær energi, samt
- Den tilsvarende mængde primær energi brugt i produktionen af ovennævnte energi.

Bemærk: Summen af primære energikilder (udtrykt i joule) som anvendes til generering af intermediær energi vil, alt afhængigt af hvilken primær energikilde der bruges, væsentligt overstige mængden af intermediær energi købt (i joule) pga. tab i transmissions- distributionsnettet samt effektivitet i forbindelse med omdannelse og transport af energi.

3. Definitioner

Ingen.

4. Dokumentation

Energileverandører og leverandører af andre relaterede tjenesteydelser er de vigtigste kilder i forhold til denne indikator. Andre oplysninger kan indhentes fra bl.a. fakturaer, målt (eller beregnet) varme-/brændselsregnskaber, estimater og standarder m.v. I tillæg til standarddata fra det Internationale Energi Agentur (IEA) kan oplysninger indhentes fra årsrapporter indsendt af regeringer til FN's rammekonvention om klimaforandringer (UNFCCC). Disse rapporter indeholder en detaljeret beskrivelse af landets energiforbrug og udledninger forbundet hermed for landespecifikke standarder, osv.

5. Referencer

- Det Internationale Energi Agenturs (IAE) årlige udgivelse af energibalancen for OECD- og ikke-OECD-lande.
- The Greenhouse Gas Protocol (GHG) Initiative - A corporate reporting standard (Revised Edition, 2004) of the World Resources Resources Institute (WRI) and the World Business Council for Sustainable Development (WBCSD). (Findes ikke på dansk)
- Kyoto-protokollen, 1997.

EN5 Energibesparelse som resultat af energisparetiltag og effektivitetsforbedringer.

1. Relevans

Denne indikator viser hvad der er opnået ved de proaktive bestræbelser på at forbedre energieffektivitet gennem teknologiske forbedringer af processen samt andre initiativer til at spare på energien. Ved at øge energieffektiviteten kan organisationen både spare penge og blive mere konkurrencedygtig samt bidrage til at skabe øget markedsdifferentiering. Når organisationen gør brug af effektive energiteknologier, kan dette umiddelbart ses på driftsomkostningerne, og organisationen bliver mindre afhængig af ikke-vedvarende energikilder i fremtiden. Effektivt energiforbrug er en nøglestrategi i kampen mod klimaforandringer og andre miljøeffekter som er resultatet af indvinding og bearbejdning af energi.

2. Indsamling

- 2.1 Identificér den samlede energibesparelse ved at reducere energiforbruget og øge energieffektiviteten. Reduktioner i energiforbruget som skyldes reduktioner i produktionskapaciteten eller outsourcing skal ikke medtages i denne indikator.
- 2.2 Oplys den samlede energibesparelse i joule eller et multiplum heraf (109 joule). Husk at tage højde for energibesparelser som skyldes:
 - Nyt design af processer,
 - Ombygning og efterfølgende modernisering af materiel, samt
 - Ændringer i medarbejdernes adfærd.

3. Definitioner

Energibesparelser

Den reducerede mængde energi der skal til for at udføre de samme processer eller opgaver. Dækker ikke over den overordnede reduktion i energiforbrug som skyldes reduktioner i organisatoriske aktiviteter (f.eks. delvis outsourcing af produktionen).

Energisparetiltag og effektivitetsforbedringer

Innovative organisatoriske eller teknologiske tiltag som medfører at der kræves mindre energi til at udføre en defineret proces eller opgave. Herunder ændring af processer, ombygning og efterfølgende modernisering af materiel (f.eks. brug af elsparepærer), eller eliminering af unødvendigt energiforbrug ved at ændre adfærdsmønstre.

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra interne energimålinger og leverandører (f.eks. energi-relaterede specifikationer af nye maskiner, elpærer, osv.).

5. Referencer

Ingen.

EN6 Initiativer for at udbyde produkter og tjenesteydelser baseret på energieffektive eller vedvarende energiformer, samt reduktioner af energibehovet som følge af disse initiativer.

1. Relevans

Energiforbrug er en væsentlig bidragsyder til klimaforandringer idet forbrænding af fossile brændstoffer i sidste ende genererer kuldioxid (en drivhusgas). Et mere effektivt energiforbrug er meget vigtigt i kampen mod klimaforandringer, som er det endelige mål for Kyoto-protokollen. Det er en vigtig del af initiativerne for at tage ansvar for produkter at kunne udbyde energieffektive produkter og tjenesteydelser. Sådanne produkter og tjenesteydelser kan bevirke at organisationen opnår konkurrencefordele gennem øget produktdifferentiering og dermed give organisationen et positivt omdømme. Energieffektive teknologier kan også bidrage til at sænke prisen på forbrugsvarer. En sammenligning af initiativer taget af forskellige organisationer inden for samme branche kan give en indikation af sandsynlige tendenser i markedet for et givent produkt eller tjenesteydelse.

2. Indsamling

- 2.1** Oplys om eksisterende initiativer til at nedbringe energiforbruget for kerne-produkter/ produktgrupper eller tjenesteydelser.
- 2.2** Oplys kvantificerede reduktioner i energiforbruget for produkter og tjenesteydelser som er opnået i rapporteringsperioden.
- 2.3** Hvis brugs-orienterede tal bruges (f.eks. en computers energiforbrug) skal eventuelle formodninger om underliggende forbrugsmønstre eller normaliseringsfaktorer (f.eks. 10% lavere energiforbrug pr gennemsnitsarbejdsdag, ved en 8-timers arbejdsdag med skiftende processorbelastning) fremgå tydeligt. Henvi til tilgængelige industristandarder (f.eks. bilers brændstofforbrug når der køres 100 km ved 90 km/t).

3. Definitioner

Ingen.

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra interne produkttest/ målinger, forskning om forbrugsmønstre, industristandarder, osv.

5. Referencer

- Energieffektivitets-standarder og relevante testprocedurer kan fås hos den Internationale Organisation for Standardisering (ISO).
- Energieffektivitets-standarder og relevante testprocedurer kan fås hos den Internationale Elektrotekniske Kommission (IEC).

EN7 Initiativer til reduktion af det indirekte energiforbrug og de derved opnåede reduktioner.

1. Relevans

Det indirekte energiforbrug sker ved køb af materiel og komponenter eller tjenesteydelser såsom rejser, pendling, og udliciteret produktion. Ved en omfattende opfølgning kan det indirekte energiforbrug reduceres effektivt (f.eks. ved specifikt at vælge energieffektive materialer, tjenesteydelser eller produktionskapacitet, eller ved at erstatte rejseaktiviteter med telefonmøder eller videokonferencer).

Ved at kvantificere det indirekte energiforbrug tilvejebringes et beregningsgrundlag for "andre relevante indirekte drivhusgasudledninger" som kræves i indikator EN19. Ved at følge og reducere det indirekte energiforbrug kan den overordnede livscyklus for produkter og tjenesteydelser forbedres; og bruges som en del af et omfattende program for et øko-design (design for the environment).

Til sidst dækker denne indikator energibesparelser i det indirekte energiforbrug som opnås i den rapporterende organisations aktiviteter.

2. Indsamling

- 2.1 Det indirekte energiforbrug forbundet med køb af intermediær energikilder som oplyst under EN4 skal ikke medtages for denne indikator.
- 2.2 Oplys relevant indirekte energiforbrug opstrøms og nedstrøms i organisationens værdikæde for følgende fire områder:
 - Brug af energikrævende materialer,
 - Udliciteret produktion,
 - Forretningsrejser, og
 - Medarbejderes pendling.

- 2.3 Oplys initiativer til at reducere det indirekte energiforbrug.
- 2.4 Anfør hvor store reduktioner der har været i det indirekte energiforbrug i rapporteringsperioden inden for de fire områder angivet under 2.2.
- 2.5 Anfør underliggende antagelser og metoder anvendt til at beregne forbrug af anden indirekte energi, og oplys informationskilde.

3. Definitioner

Ingen.

4. Dokumentation

Relevante data kan indhentes fra leverandørinformation, livscyklusberegninger/estimer (udført internt eller af forskningsinstitutioner), osv.

5. Referencer

- Det Internationale Energi Agenturs (IAE) årlige udgivelse af energibalancen for OECD- og ikke-OECD-lande.

EN8 Samlet vandudtræk fordelt på kilde.

1. Relevans

Oplysninger om det totale volumen af vandudtræk fordelt på kilde bidrager til at forstå det overordnede omfang af potentielle virkninger og risici forbundet med den rapporterende organisations vandforbrug. Det totale volumen udtræk giver en indikation af organisationens relative størrelse og betydning som vandforbruger, og giver et godt udgangspunkt for andre beregninger relateret til effektivitet og brug.

Den systematiske indsats til at overvåge og effektivisere vandforbrug i den rapporterende organisation er direkte koblet til omkostninger til vandforbrug. Det samlede vandforbrug kan også indikere risikoniveauet ved svigt i vandforsyning eller prisstigninger på vand. Der bliver mindre og mindre rent ferskvand tilgængeligt, og dette kan påvirke produktionsprocesser der er afhængige af store mængder vand. I områder hvor der er knaphed på vand, kan organisationens vandforbrugsmønstre også påvirke forholdet til andre interessenter.

2. Indsamling

- 2.1 Identificér det samlede vandudtræk fra enhver vandressource som enten udtrækkes direkte af den rapporterende organisation eller gennem mellemhandlere, såsom vandværker. Dette omfatter også indvinding af kølevand.
- 2.2 Oplys det samlede vandudtræk i kubikmeter pr år ($m^3/\text{år}$) fordelt på følgende kilder:
 - Overfladevand, herunder vand fra vådområder, floder, søer, og hav,
 - Grundvand,
 - Regnvand indsamlet direkte og opbevaret af den rapporterende organisation,
 - Spildevand fra en anden organisation, og
 - Kommunal vandforsyning samt øvrig vandforsyning.

3. Definitioner

Samlet vandudtræk

Det samlede vandudtræk fra den rapporterende organisations område fra alle kilder (herunder også overfladevand, grundvand, regnvand og fra den kommunale vandforsyning) til al slags brug i rapporteringsperioden.

4. Dokumentation

Oplysninger om organisationens vandudtræk kan indhentes fra vandmålere, vandregninger, beregninger baseret på andre tilgængelige vanddata eller (såfremt hverken vandmålere eller regninger eller referencedata foreligger) organisationens egne estimater.

5. Referencer

Ingen.

EN9 Vandressourcer som påvirkes væsentligt ved vandudtræk.

1. Relevans

Udtræk fra en vandressource kan påvirke miljøet ved at sænke vandspejlet, reducere mængden af tilgængeligt vand, eller på anden vis ændre økosystemets balance. Sådanne ændringer har en bredere indvirkning på livskvaliteten i området, herunder også på de økonomiske konsekvenser.

Denne indikator måler omfanget af påvirkninger forbundet med organisationens vandforbrug. I forhold til andre brugere af de samme vandressourcer gør denne indikator det også muligt at vurdere specifikke risikoområder eller områder hvor der er sket forbedringer, såvel som stabiliteten af organisationens kilder til vand.

2. Indsamling

2.1 Identificér vandressourcer der påvirkes væsentligt af den rapporterende organisations vandudtræk. Væsentlige vandudtræk opfylder et eller flere af følgende kriterier:

- Udtræk der i gennemsnit udgør fem procent eller mere af det årlige gennemsnitsvolumen af et givent vandområde,
- Udtræk fra vandområder der er anerkendt som særligt følsomme pga. deres relative størrelse, funktion, eller status som et sjældent eller truet vådområde (eller fordi de er levested for en særlig plante- eller dyreart som er truet), eller
- Udtræk fra vådområder som hører under Ramsar-konventionen eller andre nationale eller internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder, uanset hvor meget vand der udtrækkes.

Bemærk: Hvis vandet stammer fra en offentlig eller privatejet vandforsyning, skal det oprindelige vådområde/-vandressource identificeres og oplyses.

2.2 Oplys det samlede antal vandressourcer der påvirkes væsentligt fordelt på type i henhold til ovennævnte kriterier og anfør hvor følgende:

- Vandressourcens størrelse målt i kubikmeter (m³),
- Hvorvidt området er udråbt som et beskyttet område (nationalt og/eller internationalt), og
- Værdien af biodiversitet (f.eks. artsdiversitet og områdespecificitet, antal beskyttede arter).

3. Definitioner

Ingen.

4. Dokumentation

Oplysninger om vandressourcer eller det beskyttede områdes karakteristika kan indhentes fra de lokale eller nationale vandmyndigheder eller forskning såsom miljøvurderinger.

5. Referencer

- IUCN-rødliste over truede arter.
- Ramsar-konventionen om vådområder, 1971.

EN10 Procentdel og samlet volumen af genanvendt og genbrugt vand.

1. Relevans

Hvor meget vand der genbruges og genanvendes kan være en målestok for den effektivitet organisationen har udvist i dens indsats for at reducere dets samlede vandudtræk og udledning og hvor vellykket indsatsen har været. Ved at øge genbrug og genanvendelse kan organisationen reducere omkostninger til vandforbrug, vandbehandling og bortskaffelse. Reduktioner i vandforbruget som følge af genbrug og genanvendelse kan også bidrage til at opfylde lokale, nationale eller regionale målsætninger for forvaltning af vandforsyninger.

2. Indsamling

- 2.1 Denne indikator dækker både vand som behandles før det genbruges og vand der ikke behandles først. Gråt spildevand (dvs. opsamlet regnvand og spildevand fra husholdningsprocesser såsom opvask, tøjvask og kar/brusebad), er ligeledes inkluderet.
- 2.2 Beregn volumen af genanvendt/genbrugt vand baseret på hvor stor en del af vandbehovet, der dækkes af genanvendt/genbrugt vand i stedet for yderligere vandudtræk. For eksempel, hvis organisationen har en produktion der kræver 20 kubikmeter vand pr. cyklus, og udtrækker 20 kubikmeter vand for en produktionsprocescyklus og genbruger det til yderligere tre cyklusser. Den samlede mængde genbrugt/anvendt vand er da 60 kubikmeter for denne proces.
- 2.3 Oplys den samlede mængde vand som organisationen genbruger/genanvender i kubikmeter pr år ($m^3/år$) og også som procentdel af det samlede vandudtræk som anført under indikator EN8.

3. Definitioner

Genanvendelse/genbrug

Dækker processen hvor brugt vand/spildevand anvendes i en anden cyklus før det udledes til den endelige rensning og/eller udledning til miljøet. Generelt er der tre typer genanvendelse/genbrug af vand:

- Spildevand som genanvendes i samme proces eller øget brug af genanvendt vand i procescyklussen,
- Spildevand genanvendt/genbrugt i en anden proces, men inden for samme facilitet, og
- Spildevand genbrugt i anden facilitet inden for den rapporterende organisation.

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra vandmålere, vandregninger, eller (hvis hverken vandmålere eller regninger foreligger) fra beregninger baseret på en vandauditering eller behandling, eller fra vandværket.

5. Referencer

Ingen.

EN11 Beliggenheden og størrelsen af ejet eller lejet jord forvaltet i eller som grænser op til beskyttede områder og områder med biodiversitet af stor værdi uden for de beskyttede områder.

1. Relevans

Ved at rapportere om de eventuelle påvirkninger for områder der ligger inden for, indeholder eller grænser op til beskyttede områder, såvel som områder med biodiversitet af stor værdi uden for de beskyttede områder, kan en organisation identificere og forstå visse risici forbundet med biodiversitet. Ved at overvåge de aktiviteter som foregår i både beskyttede områder og områder med biodiversitet af stor værdi uden for beskyttede områder, er det muligt for den rapporterende organisation at reducere risikoen for påvirkninger. Organisationen kan derved håndtere virkninger på biodiversitet eller undgå misligholdelse. Hvis organisationen ikke tager hånd om sådanne påvirkninger på passende vis, kan organisationen få et dårligt omdømme, forsinke byggetilladelser samt føre til tab af lokalområdets opbakning til organisationens aktiviteter.

2. Indsamling

- 2.1 Identificér driftslokaliteter, der ejes, leases, drives inden for, ligger inden for, ligger ved siden af eller som omfatter beskyttede områder, og områder med biodiversitet af stor værdi uden for beskyttede områder. Inkludér lokaliteter for hvilke der er offentliggjort fremtidige driftsplaner.
- 2.2 Oplys følgende for hver drifts-lokalitet som er identificeret ovenfor:
 - Geografisk beliggenhed,
 - Underjordiske områder der ejes, leases eller forvaltes af organisationen,
 - Beliggenhed i forhold til beskyttet område (i området, grænser op til området eller omfatter dele af det beskyttede område) og områder med biodiversitet af stor værdi uden for beskyttede områder,
 - Driftstype (kontor, produktion eller udvinding),
 - Størrelse af drifts-lokalitet i km²,
 - Værdien af biodiversitet karakteriseres ved:
 - Særkende ved det beskyttede område og området med biodiversitet af stor værdi uden for det beskyttede område (land, ferskvand eller maritime økosystemer), og

- Beskyttelsesstatus (f.eks. IUCN Protected Area Management Category, Ramsar-konventionen, national lovgivning, Natura 2000 site, osv.).

3. Definitioner

Beskyttet område

Et geografisk defineret område der udpeges, reguleres eller forvaltes med henblik på specifikke bevaringsformål.

Områder med biodiversitet af stor værdi

Områder som ikke er underlagt beskyttelse ved lov, men som anerkendes af statslige og ikke-statslige organisationer for deres vigtige særkende med hensyn til biodiversitet. Et sådant særkende kan være habitater som har prioritet som bevaringsværdigt (ofte beskrevet i nationale biodiversitetsstrategier og handlingsplaner udarbejdet i henhold til Konventionen om biologisk mangfoldighed). Endvidere har flere internationale naturbeskyttelsesorganisationer udpeget særlige områder med biodiversitet af stor værdi.

4. Dokumentation

Kilder til data kan være købskontrakter, leasingkontrakter eller det nationale eller regionale tinglysningskontor. På nationalt niveau har de offentlige styrelser som er ansvarlige for miljøbeskyttelse og -bevaring sandsynligvis information om områder underlagt international og national beskyttelse samt områder med biodiversitet af stor værdi. Nationale strategier for biodiversitet og handlingsplaner indeholder ofte oplysninger om og registre over beskyttede områder samt områder med biodiversitet af stor værdi.

5. Referencer

- Ramsar-konventionen om vådområder, 1971.
- UNESCO Verdenskulturarv (World Heritage Sites).
- FN's biosfære-reservater.
- Nationale strategier for biodiversitet og handlingsplaner udarbejdet under Konventionen om biologisk mangfoldighed.
- Conservation International's Biodiversity Hotspots and Wilderness Areas (Findes ikke på dansk).
- WWF's Global 200 Øko-region.
- Bird Life International's Important Bird Areas (Findes ikke på dansk).
- IUCN's Centres of Plant Diversity (Findes ikke på dansk).

EN12 Beskrivelse af de væsentligste påvirkninger fra aktiviteter, produkter og tjenesteydelser for biodiversitet i beskyttede områder og områder med biodiversitet af stor værdi uden for beskyttede områder.

1. Relevans

Denne indikator indeholder oplysninger om de væsentlige påvirkninger, både direkte og indirekte, som den rapporterende organisation har på den biologiske mangfoldighed i beskyttede områder og områder med biodiversitet af stor værdi uden for de beskyttede områder. Desuden skaber indikatoren baggrund for at forstå (og udvikle) en strategi for at begrænse disse påvirkninger. Indikatoren indeholder strukturerede kvalitative oplysninger, som gør det muligt at sammenligne på tværs af organisationer og over tid i forhold til grad, omfang og type af påvirkning.

2. Indsamling

- 2.1** Identificér væsentlige påvirkninger af biodiversitet forbundet med den rapporterende organisations aktiviteter, produkter og tjenesteydelser, herunder både direkte og indirekte påvirkninger (f.eks. i forsyningskæden).
- 2.2** Oplys typen af væsentlige direkte og indirekte påvirkninger af biodiversitet med hensyn til en eller flere af følgende punkter:
- Opførelse eller brug af produktionsanlæg, miner og transportinfrastruktur,
 - Forurening (indførelse af forurenende stoffer fra direkte punktkildeudledninger og diffus forurening),
 - Indførelse af invasive arter, skadedyr og patogener,
 - Fald i antal arter,
 - Omdannelse af habitater, og
 - Ændringer i økologiske processer som falder uden for naturligt forekommende udsving (f.eks. salinitet eller ændringer i grundvandsstanden).

2.3 Oplys væsentlige direkte og indirekte positive og negative virkninger med hensyn til følgende områder:

- Berørte arter,
- Omfanget af berørte områder (ikke nødvendigvis begrænset til områder der er underlagt officiel beskyttelse, og bør også omfatte påvirkninger af bufferzoner og områder som officielt er udpeget som særligt vigtige eller følsomme områder),
- Varighed af påvirkninger, og
- Påvirkningernes reversibilitet eller irreversibilitet.

3. Definitioner

Væsentlige påvirkninger

Påvirkninger som kan påvirke et geografisk område/en region negativt, enten direkte eller indirekte. Dette kan ske ved væsentligt at ændre hele områdets økologiske egenskaber, strukturer og funktioner på langt sigt. Sådanne ændringer vil medføre at habitatet, bestanden, og/eller den særlige art, som gør at habitatet er vigtigt, ikke længere kan opretholdes.

Med hensyn til arter kan en væsentlig virkning føre til fald i bestanden og/eller ændringer i fordelingen således at naturlig udvælgelse (reproduktion eller immigration fra upåvirkede områder) ikke kan føres tilbage til oprindelige niveauer inden for et begrænset antal generationer. En væsentlig virkning kan også påvirke artens eksistens eller anvendelse rent kommercielt i en sådan grad at brugeres velvære påvirkes på langt sigt.

4. Dokumentation

Oplysninger til denne indikator kan indhentes fra den rapporterende organisations miljøledelsessystem eller anden intern dokumentation. Hvis det er tilgængeligt, kan information også indhentes fra miljøvurderinger samt vurderinger af sociale påvirkninger og/eller livscyklus-vurderinger, og fra andre organisationer opstrøms eller nedstrøms i værdikæden.

5. Referencer

- Henvielse til andre GRI-dokumenter: GRI Biodiversity Resource Document.

EN13 Beskyttede eller genetablerede habitater.

1. Relevans

En strategi for biodiversitet indeholder en kombination af forskellige elementer, som er forbundet med at forebygge, håndtere og afhjælpe skadelige påvirkninger af naturlige habitater opstået på grund af organisationens aktiviteter. Denne indikator måler implementeringen af en specifik strategi med hensyn til forebyggelse eller genoprettelse af negative påvirkninger forbundet med organisationens aktiviteter. Organisationen kan gennem sikring af naturlige habitater øge sit omdømme, stabiliteten af dets omkringliggende naturlige miljø og ressourcer, samt opnå lokalsamfundets accept.

2. Indsamling

- 2.1 Denne indikator dækker områder hvor der er sket en genopretning eller hvor området er under aktiv beskyttelse (se definitioner). Områder, hvor der stadig foregår aktiviteter, kan tælles med hvis de opfylder kravene til "genoprettede" eller "beskyttede" områder.
- 2.2 Vurdér status for området på grundlag af dets tilstand ved udgangen af rapporteringsperioden.
- 2.3 Oplys størrelse og beliggenhed af alle habitater i beskyttede områder og/eller genoprettede områder (i hektar), samt hvorvidt en uafhængig ekstern fagperson har godkendt indsatsens succes. Hvis området et større end 1 km², oplys da størrelse i km².
- 2.4 Oplys hvorvidt der er indgået partnerskaber med tredje part for at beskytte eller genoprette habitater som er adskilt fra de områder som organisationen har overvåget og for hvilke organisationen har gennemført genoprettelses- eller beskyttelsesforanstaltninger.

3. Definitioner

Genoprettede områder

Områder som har været brugt imens der har været driftsaktiviteter eller som er berørt af disse aktiviteter, og hvor genoprettelsesforanstaltninger enten har ført miljøet tilbage til sit naturlige udgangspunkt eller til et sundt og velfungerende økosystem.

Beskyttede områder

Områder der er beskyttet i forhold til skadelige virkninger under driftsaktiviteter, og hvor miljøet forbliver uændret med et sundt og velfungerende økosystem.

4. Dokumentation

Oplysninger om beskyttede områder kan indhentes fra organisationens dokumentation af dets miljøledelsessystemer, kort over lokalitet, miljøvurderinger samt vurderinger af sociale påvirkninger, eller fra organisationens politikker.

Oplysninger om områdegenopretning (dvs. hvilke krav der stilles til områdegenopretning) kan indhentes fra leasing-leje- eller købskontrakter for området, eller miljøvurderinger samt vurderinger af sociale påvirkninger eller risikoregistre.

5. Referencer

Ingen.

EN14 Strategier, nuværende aktiviteter og planer for fremtidig håndtering af påvirkninger af biodiversitet.

1. Relevans

Organisationens resultater set i forhold til politikker om biodiversitet, formål og forpligtelser afhænger af om organisationen har udarbejdet en struktureret plan til håndtering af påvirkninger. Det er særligt vigtigt, at organisationen har sådanne planer i de tilfælde, hvor national lovgivning ikke indeholder klare regler for en organisations planer om hvordan denne håndterer biodiversitet.

Denne indikator gør det muligt for både interne og eksterne interessenter at analysere hvor gode den rapporterende organisations strategier, nuværende aktiviteter og planer for fremtiden er til at håndtere potentielle påvirkninger af biodiversitet. Kvaliteten af en organisationens håndtering af påvirkninger af biodiversitet (som oplyst under EN11 og EN12), vil have en indvirkning på organisationens eksponering i forhold til om organisationen får et dårligt omdømme, en bøde, eller afslag på bygge- eller driftstilladelser. Tiltag til beskyttelse eller genoprettelse af habitater og arter er særligt relevante.

2. Indsamling

- 2.1** Såfremt nationale regulativer har haft en indvirkning på de specifikke strategier, handlinger, eller planer som er oplyst under denne indikator, skal dette oplyses.
- 2.2** Oplys organisationens strategi for efterlevelse af sin politik vedrørende forvaltning af biodiversitet, herunder:
- Integration af hensyn til biodiversitet i analytiske værktøjer såsom miljøvurderinger,
 - Metoder anvendt til at afklare risikoeksponering for biodiversitet,
 - Opstilling af specifikke målsætninger og formål,
 - Overvågningsprocesser, og
 - Offentlige rapporteringer.

- 2.3** Oplys hvilke aktiviteter er planlagt for at håndtere de risici for biodiversitet som er anført under EN11 og EN12, eller hvilke planer der er udarbejdet med henblik på at udføre sådanne aktiviteter i fremtiden.

3. Definitioner

Ingen.

4. Dokumentation

Oplysninger om programmer og målsætninger kan indhentes fra retningslinjer fra ledelsen eller fra organisationens miljøledelsessystem, miljøvurderinger samt vurdering af sociale påvirkninger, CSR-politikker eller risikoregistre.

5. Referencer

Ingen.

EN15 Antallet af IUCN-rødlistede arter og arter på nationale lister over fredede arter med habitater i områder der påvirkes af driftsaktiviteter, fordelt på grad af risiko for udryddelse.

1. Relevans

Denne indikator hjælper den rapporterende organisation til at identificere hvor dennes aktiviteter kan udgøre en risiko over for truede dyre- og plantearter. Ved at identificere sådanne risici kan organisationen igangsætte passende tiltag til at undgå skadelige virkninger og forhindre udryddelsen af arter. Arter på IUCN's rødliste og lignende nationale lister over fredede arter, kan bruges som retningslinje for hvor følsomt et habitat er, i de områder som berøres af organisationens driftsaktiviteter, og hvor vigtige habitaterne er, set fra et ledelsesmæssigt synspunkt.

2. Indsamling

- 2.1** Identificér habitater, som berøres af den rapporterende organisations driftsaktiviteter, og som er opført på IUCN's rødliste og nationale lister over fredede arter.
- 2.2** Oplys antallet af arter i de habitater, der er identificeret som værende påvirket af den rapporterende organisations driftsaktiviteter, og angiv desuden graden af risiko for udryddelse:
 - Kritisk truet,
 - Moderat truet,
 - Sårbar,
 - Næsten truet,
 - Ikke truet.

3. Definitioner

IUCN's Rødliste

En oversigt over bevaringsstatus på globalt plan af dyre- og plantearter udviklet af den Internationale Union for Bevarelse af Naturen og Naturlige Ressourcer (IUCN).

4. Dokumentation

Oplysninger om forekomsten af arter der er opført på IUCN's Rødliste og nationale lister over fredede arter kan indhentes fra nationale/regionale styrelser, kommuner, eller miljø-NGO'er. Organisationer der har driftsoperationer i beskyttede områder eller grænser op til sådanne områder, eller områder med biodiversitet af stor værdi, kan desuden have byggeundersøgelser eller andet tilladelsesmateriale indeholdende oplysninger om biodiversitet i beskyttede områder.

5. Referencer

- IUCN-rødliste over truede arter.

EN16 Samlede direkte og indirekte drivhusgasudledninger fordelt på vægt.

1. Relevans

Drivhusgasudledninger er den primære årsag til klimaforandringer, og disse udledninger er underlagt FN's rammekonvention om klimaændringer (UNFCCC) og Kyoto-protokollen. Som følge heraf søger nationale og internationale regulativer og incitamentsordninger (såsom handel med klimacertifikater) at begrænse drivhusgasudledninger og belønne organisationer der reducerer deres drivhusgasudledninger.

Sammen med EN17 kan denne indikator bruges til at forklare målsætninger for regulativer eller handelsordninger på internationalt eller nationalt niveau. Kombinationen af direkte og indirekte udledninger giver også indblik i de potentielle omkostninger ved at indføre skatter eller kvote-/ handelsordninger for de rapporterende organisationer.

2. Indsamling

2.1 Der findes flere forskellige omregningsmetoder til at beregne mængden af drivhusgasudledning pr. kilde. Oplys hvilken standard, der er anvendt og oplys hvilken metode der anvendes for hvilke data og henvis til en af følgende kategorier:

- Direkte måling (f.eks., løbende online analyseværktøjer, osv.),
- Beregninger baseret på specifikke data for lokaliteten (f.eks. for analyse af brændselssammensætning, osv.),
- Beregninger baseret på standarddata, og
- Estimer. Hvis organisationen benytter sig af estimer fordi den mangler standarddata, skal oplyses på hvilket grundlag disse data indhentes.

Yderligere detaljer vedrørende indsamling af data til denne indikator kan indhentes fra WRI/WBCSD GHG-protokollen samt i IPCC-dokumentet som anført under referencer.

2.2 Identificér direkte drivhusgasudledninger fra alle kilder der ejes eller styres af den rapporterende organisation, herunder:

- Produktion af elektricitet, varme eller damp (som anført under EN3),
- Andre forbrændingsprocesser såsom flaring,
- Fysisk eller kemisk bearbejdning,
- Transport af materialer, produkter og affald,
- Aftræk, og
- Flygtige udledninger.

Udledninger fra forbrændingsprocesser og -kilder svarer til den direkte primære energi fra ikke-vedvarende og vedvarende kilder som anført under EN3. Bemærk at direkte CO₂-udledninger fra forbrænding af biomasse ikke skal inkluderes her, men skal indberettes separat under GHG Protocol Corporate Standard (revideret udgave).

2.3 Identificér indirekte drivhusgasudledninger som stammer fra produktion af købt elektricitet, varme eller damp (svarende til energiforbruget som er indberettet under EN4).

Andre indirekte udledninger (f.eks. fra rejseaktivitet) medtages ikke her, men under EN17.

2.4 Oplys samlede drivhusgasudledninger som summen af direkte og indirekte udledninger (som identificeret under 2.2 og 2.3) i ton CO₂ ækvivalenter.

3. Definitioner

Direkte udledninger

Udledninger fra kilder der ejes eller styres af den rapporterende organisation. For eksempel vil forbrænding af brændstoffer til udvinding af energi inden for den rapporterende organisations driftsområde føre til direkte udledninger .

Indirekte udledninger

Udledninger der stammer fra den rapporterende organisations aktiviteter, men skabes ved kilder der ejes eller styres af en anden organisation. I denne indikators kontekst henviser indirekte udledninger til drivhusgasudledninger fra produktionen af elektricitet, varme eller damp som importeres og forbruges af den rapporterende organisation.

Kuldioxidækvivalenter

CO₂ (kuldioxid)-ækvivalenter er et mål der bruges til at sammenligne udledninger fra forskellige drivhusgasser baseret på deres globale opvarmningspotentiale (GWP). CO₂-ækvivalenter for en gas opnås ved at gange antal ton gas med gassens GWP.

4. Dokumentation

Udledninger der stammer fra brug af direkte og indirekte energi, kan beregnes ud fra de data som indberettes under EN3 og EN4.

5. Referencer

- The Greenhouse Gas Protocol (GHG) Initiative - A corporate accounting and reporting standard (Revised Edition, 2004) of the World Resources Institute (WRI) and the World Business Council for Sustainable Development (WBCSD). (Findes ikke på dansk)
- Kyoto-protokollen, 1997.
- Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), Climate Change 2001, Working Group I: The Scientific Basis. (Findes ikke på dansk)

EN17 Andre relevante indirekte drivhusgasudledninger fordelt på vægt.

1. Relevans

Drivhusgasudledninger er den primære årsag til klimaforandringer, og disse udledninger er underlagt FN's rammekonvention om klimaændringer (UNFCCC) og Kyoto-protokollen. For nogle organisationer er mængden af indirekte drivhusgasudledninger væsentligt større end de direkte udledninger. Hvis organisationen ændrer praksis, kan det desuden påvirke de indirekte udledninger kraftigt, hvilket kan føre til væsentlige reduktioner. Organisationen kan gennem målinger og indsatser til reducere af indirekte udledninger udvise vilje til at bekæmpe klimaforandringer, hvilket kan have en positiv afsmittning på organisationens omdømme.

2. Indsamling

- 2.1 Identificér drivhusgasudledninger som stammer fra brug af indirekte energi. Undlad indirekte udledninger fra importeret elektricitet, varme, eller damp, da disse er omfattet af EN16.
- 2.2 Identificér derudover hvilke af den rapporterende organisations aktiviteter der skaber indirekte udledninger og vurder størrelsen af disse udledninger (f.eks. medarbejderes pendlen, rejseaktiviteter, osv.).

Ved vurdering af relevansen af disse aktiviteter, skal det vurderes hvorvidt udledningen fra aktiviteten:

- Er stor, sammenlignet med andre aktiviteter der genererer direkte udledninger eller energi-relaterede indirekte udledninger (som oplyst under EN16),
 - Anses som kritiske af interessenter,
 - Kan reduceres væsentligt ved tiltag igangsat af den rapporterende organisation.
- 2.3 Oplys samlede indirekte drivhusgasudledninger i ton CO₂-ækvivalenter.

3. Definitioner

Indirekte udledninger

Udledninger der stammer fra den rapporterende organisations aktiviteter, men skabes ved kilder der ejes eller styres af en anden organisation. I denne indikator kontekst indeholder indirekte udledninger ikke drivhusgasudledninger fra produktionen af elektricitet, varme eller damp som importeres og forbruges af den rapporterende organisation (for denne indikator ses f.eks. på udledninger pga. transport, emballage).

Kuldioxidækvivalenter

CO₂ (kuldioxid)-ækvivalenter er et mål der bruges til at sammenligne udledninger fra forskellige drivhusgasser baseret på deres globale opvarmingspotentiale (GWP). CO₂-ækvivalenten for en gas opnås ved at gange antal ton gas med gassens GWP.

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra eksterne leverandører af produkter og tjenesteydelser. For visse typer indirekte udledninger såsom forretningsrejser, skal organisationen muligvis kombinere egne data med data fra eksterne kilder for at få et estimat.

5. Referencer

- Greenhouse Gas Protocol (GHG) Initiative - A corporate reporting standard (Revised Edition, 2004) of the World Resources Institute (WRI) and the World Business Council for Sustainable Development (WBCSD). (Findes ikke på dansk).
- Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), Climate Change 2001, Working Group I: The Scientific Basis. (Findes ikke på dansk)
- Kyoto-protokollen, 1997.

EN18 Initiativer til reduktion af drivhusgasudledninger og opnåede reduktioner.

1. Relevans

Drivhusgasudledninger er den primære årsag til klimaforandringer, og disse udledninger er underlagt FN's rammekonvention om klimaændringer (UNFCCC) og Kyoto-protokollen. Som følge heraf søger nationale og internationale regulativer og incitamentsordninger (såsom handel med klimacertifikater) at begrænse drivhusgasudledninger og belønne organisationer der reducerer drivhusgasudledningerne. Ved en omfattende overvågning kan udledningen reduceres effektivt (f.eks. ved specifikt at vælge energieffektive materialer, tjenesteydelser eller produktionskapacitet).

Sammen med EN16 og EN17 kan denne indikator bruges til at opstille og overvåge reduktionsmålsætninger med henvisning til regulativer eller handelsordninger på internationalt eller nationalt niveau.

Ved at følge og reducere drivhusgasudledninger kan den overordnede livscyklus for produkter og tjenesteydelser forbedres, og bruges som en del af et omfattende program for et øko-design (design for the environment).

2. Indsamling

- 2.1 Identificér om reduktioner i udledninger fra alle kilder der ejes eller styres af den rapporterende organisation som oplyst under EN16 og som er resultat af brugen af indirekte energi samt af den rapporterende organisations aktiviteter som oplyst under EN17. Skeln mellem påbudte og frivillige udledningsreduktioner.
- 2.2 Oplys om initiativer til at reducere drivhusgasudledninger, herunder de områder hvor initiativer er blevet implementeret.
- 2.3 Oplys størrelsen af reduktionen af drivhusgasudledninger opnået i rapporteringsperioden der skal ses som et direkte resultat af initiativet i ton CO₂-ækvivalent.

3. Definitioner

Ingen.

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra data som oplyst under EN16 og EN17 fra målinger af udledninger, og kan beregnes ud fra regnskabsdata og default eller fra estimater. Oplysninger om initiativer kan sandsynligvis findes i registre som føres af afdelinger i organisationen som er ansvarlige for miljøområdet.

5. Referencer

- The Greenhouse Gas Protocol (GHG) Initiative - A corporate reporting standard (Revised Edition, 2004) of the World Resources Institute (WRI) and the World Business Council for Sustainable Development (WBCSD). (Findes ikke på dansk).
- Kyoto-protokollen, 1997.
- Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), Climate Change 2001, Working Group I: The Scientific Basis. (Findes ikke på dansk).

EN19 Udledning af ozonnedbrydende stoffer fordelt på vægt.

1. Relevans

Ozonlaget (O₃) filtrerer størstedelen af solens biologisk skadelige ultraviolette (UV-B) stråling. Montreal-protokollen regulerer udfasningen af ozonnedbrydende stoffer (ODS) internationalt. Måling af ODS-udledninger gør det muligt at vurdere hvor godt den rapporterende organisation efterlever gældende og fremtidig lovgivning, samt vurdere sandsynlige risici på området. Dette er især relevant for organisationer hvis processer, produkter og tjenesteydelser anvender ODS, og som skal overgå til nye teknologier for at kunne overholde udfasningsforpligtelserne. Den rapporterende organisations resultater for ODS-udfasning kan give en indikation af hvor innovativ organisationen er med hensyn til teknologi, og hvor konkurrencedygtig den er på markeder for produkter og tjenesteydelser som berøres af reglerne for ODS.

2. Indsamling

- 2.1 Ozonnedbrydende stoffer indeholdt i eller som afgives fra produkter under brug og bortskaffelse er ikke omfattet af denne indikator.
- 2.2 Udledninger af stoffer som er omfattet af bilag A, B, C og E i Montreal-protokollen om ozonnedbrydende stoffer er indeholdt her.
- 2.3 Identificér udledninger af ozonnedbrydende stoffer ved at bruge følgende formler:

Udledninger = Produktion + Import-Eksport af Stoffer

Produktion = producerede stoffer - stoffer nedbrudt gennem teknologi - stoffer udelukkende anvendt til produktion af andre kemikalier

Bemærk: Ozonnedbrydende stoffer som genanvendes og genbruges er ikke at betragte som produktion.

- 2.4 Oplys udledninger af specifikke ozonnedbrydende stoffer i ton og ton CFC-11-ækvivalenter.

3. Definitioner

Ozonnedbrydende stoffer (ODS)

Alle stoffer med ozonnedbrydende potentiale større end 0 som kan nedbryde det stratosfæriske ozonlag. De fleste ozonnedbrydende stoffer er underlagt Montreal-protokollen og senere ændringer, herunder CFC'er, HCFC'er, haloner og methylbromid.

CFC-11-ækvivalent

CFC-11 er et mål der bruges til at sammenligne forskellige stoffer på grundlag af deres relative ozonnedbrydende potentiale. Referenceniveauet 1 er CFC-11's og CFC-12's ozonnedbrydningspotentiale.

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra interne målinger og regnskaber.

5. Referencer

- Montreal-protokollen om ozonnedbrydende stoffer.
- United Nations Environment Programme (UNEP) Halon Handbook. (Findes ikke på dansk).

EN20 NO_x, SO_x og andre væsentlige luftudledninger fordelt på type og vægt.

1. Relevans

Denne indikator måler omfanget af organisationens luftudledninger og kan vise den relative størrelse og betydningen af disse udledninger sammenlignet med andre organisationer.

Luftforurening har en skadelig virkning på habitater samt på både menneskers og dyrs helbred. Forringelse af luftkvaliteten, forsurening, skovødelæggelse såvel som bekymringer om folkesundheden har ført til lokale og internationale regulativer til begrænsning af luftudledninger. Nedgang i regulerede forureningskomponenter fører til bedre helbredsforhold for medarbejdere og i nærområdet. Nedgang eller en påvist indsats som er endnu bedre end den der er påkrævet af loven kan have en gavnlig virkning på forholdet til berørte nærområder og medarbejdere, samt på muligheden for at opretholde eller udvide driftsaktiviteter. I områder hvor der er et udledningsloft, har udledningsstørrelsen også en direkte betydning for organisationen omkostninger.

2. Indsamling

2.1 Identificér væsentlige luftudledninger og beregn vægt.

2.2 Da beregning af visse luftudledninger såsom NO_x kræver komplekse kvantitative tiltag, skal beregningsmetoden angives. Vælg en af nedenstående metoder:

- Direkte målinger af udledning (f.eks., online analyseværktøjer, osv.),
- Beregninger baseret på standarddata for lokaliteten,
- Beregninger baseret på standarddata, eller
- Estimer. Hvis organisationen benytter sig af estimer fordi der mangler standarddata, skal oplyses på hvilket grundlag disse data indhentes.

2.3 Oplys vægten af væsentlig luftudledning (i kilo eller et multiplum heraf) for hver af følgende kategorier:

- NO_x,

- SO_x,
- Persistente organiske forbindelser (POP),
- Flygtige organiske forbindelser (VOC),
- Farlige luftforurenende stoffer (HAP),
- Flygtige udledninger fra skorstene og andre flygtige udledninger,
- Partikler (PM), eller
- Øvrige standardkategorier af luftudledninger som anført i regulativer.

3. Definitioner

Væsentlige luftudledninger

Luftudledninger der reguleres under internationale konventioner og/eller national lovgivning og regulativer, herunder de udledninger som er anført på den rapporterende organisations miljøtilladelser til drift.

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra målinger af udledninger, beregnet ud fra regnskabsdata og standarddate eller fra estimer.

5. Referencer

- Geneve-protokollen til konvention om grænseoverskridende luftforurening over store afstande, 1979).
- Helsinki-protokollen til konvention om grænseoverskridende luftforurening over store afstande, 1985).
- Rotterdam-konventionen om procedure for forudgående informeret samtykke (PIC), 1998.
- Stockholm-konvention om persistente organiske miljøgifter (POPs) (Bilag A, B, og C), 2001.
- Sofia-protokollen til konvention om grænseoverskridende luftforurening over store afstande, 1988.
- Göteborg-protokollen til konvention af 1979 om grænseoverskridende luftforurening over store afstande angående reduktion af forurening, eutrofing og ozon ved jordoverfladen.

EN21 Samlet vandudledning fordelt på kvalitet og destination.

1. Relevans

Der er en direkte kobling mellem mængden og kvaliteten af den rapporterende organisations vandudledning og indvirkningen på miljøet og driftsomkostninger. Ved gradvist at forbedre kvaliteten af afledningsvandet og/eller reducere mængden, har den rapporterende organisation mulighed for at reducere indvirkningerne på miljøet. Manglende håndtering af spildevand med et højt indhold af kemikalier eller næringsstoffer (hovedsagelig kvælstof, fosfor eller kalium) kan have en stor indvirkning på vandrecipienter. Dette kan endvidere påvirke kvaliteten af vandforsyningen til organisationen samt forholdet til lokalbefolkningen og andre brugere af vand.

Udledning af spildevand eller brugsvand til et rensningsanlæg er ikke kun med til at nedbringe forurening, men kan også føre til besparelser for organisationen og reducere risikoen for påbud i forbindelse med overtrædelse af miljølovgivningen. Alle disse forhold forstærker lokalområdets accept af den rapporterende organisations driftsaktiviteter.

2. Indsamling

- 2.1** Identificér planlagte og uforudsete vandudledninger (undtagen indsamlet regnvand og husholdningsspildevand) fordelt på destination og behandlingsform. Såfremt den rapporterende organisation ikke har en måler der måler vandudledning, skal et tal for dette estimeres ved at trække ca. volumen af vand forbrugt på lokaliteten fra volumen af vandudtræk som oplyst under EN8.
- 2.2** Oplys det samlede volumen planlagt og uforudset vandudledning pr år (m³/år) fordelt på:
- Destination,
 - Behandlingsmåde, og
 - Hvorvidt vandet genbruges af en anden organisation.
- 2.3** Rapporterende organisationer, der afleder spildevand eller brugsvand bør rapportere om vandkvaliteten i form af samlet mængde afledninger af spildevand i form af generelle parametre for spildevand, såsom biokemisk iltforbrug (BOD), totalt suspenderet stof (TSS), osv.

Det præcise valg af kvalitetsparametre afhænger af tjenesteydelser/driftsaktiviteter. Valget af parametre bør stemme overens med de parametre som bruges inden for organisationens branche.

Med rent vand menes der vand der opfylder nationale regulativer for kvaliteten af ferskvand når det forlader den rapporterende organisations område. Dette kan være ferskvand, der ikke er påvirket af organisationens drift, eller behandlet spildevand, der opfylder kravene til ferskvand før det afledes.

3. Definitioner

Samlet vandudledning

Summen af spildevand afledt i rapporteringsperioden til underjordisk vand, overfladevand, kloaker der leder vandet ud til floder, havet, søer, vådområder, rensningsanlæg, og grundvand enten:

- Gennem et defineret afledningspunkt (punktkildeafledning),
- Over land på spredt eller undefineret vis (diffuskilder), eller
- Som spildevand der fjernes fra den rapporterende organisation via lastbil. Udledning af indsamlet regnvand og husholdningsspildevand betragtes ikke som vandudledning.

4. Dokumentation

Kilder til oplysninger om volumen af afledningsvand fra den rapporterende organisation omfatter flowmåler (punktkildeafledning eller udledning gennem rør) og tilladelser.

5. Referencer

- MARPOL-konventionen (International konvention om forebyggelse af forurening fra skibe), 1973.
- Stockholm-konventionen om persistente organiske miljøgifte (POPs), 2001.

EN22 Samlet vægt fordelt på affaldstype og bortskaffelsesmetode.

1. Relevans

Data om affaldsproduktion over en årrække kan vise hvor langt organisationen er nået med at reducere mængden af affald. Dataene kan også vise potentielle forbedringer i effektivitet og produktivitet. Set fra et økonomisk perspektiv kan en reduktion af affaldsmængden bidrage direkte til at sænke omkostninger til materialer, rensning og bortskaffelse.

Oplysninger om destination viser i hvor høj grad den rapporterende organisation har formået at finde en balance mellem muligheden for bortskaffelse og u hensigtsmæssige virkninger på miljøet. For eksempel har deponering og genanvendelse meget forskellige indvirkninger på miljøet og påvirkninger fra restprodukter. De fleste strategier til at reducere mængden af affald lægger vægt på at prioritere genvinding, genbrug og genanvendelse i forhold til andre former for bortskaffelse når dette er muligt.

2. Indsamling

2.1 Identificér mængden af affald der genereres af organisationens drift fordelt på:

- Farligt affald (som defineret af national lovgivning på produktionstidspunktet), og
- Ikke-farligt affald (alle andre former for fast eller flydende affald undtagen spildevand).

2.2 Såfremt der ikke foreligger data om vægt, estimér da vægt ved at bruge tilgængelige data om affaldets densitet og indsamlet volumen, masseopgørelser eller lignende data.

2.3 Oplys den samlede mængde affald i ton fordelt på type som anført under 2.1 for hver af de følgende bortskaffelsesmåder:

- Kompostering
- Genbrug,
- Genanvendelse,
- Genvinding,
- Forbrænding (eller brug som brændsel),

- Deponering,
- Indsprøjtning i dybe brønde,
- Oplagring på lokaliteten, og
- Andet (specificeres af den rapporterende organisation).

2.4 Oplys hvordan man er nået frem til hvilken bortskaffelsesmåde der skal bruges:

- Bortskaffet direkte af den rapporterende organisation eller på anden vis direkte bekræftet,
- Oplysninger fra affaldsselskabet som er ansvarlig for at bortskaffe affaldet, eller
- Affaldsselskabets standardmåde at håndtere affald på.

3. Definitioner

Bortskaffelsesmåde

Måden hvorpå affaldet er behandlet eller bortskaffet, herunder kompostering, genbrug, genanvendelse, genvinding, forbrænding, deponering, indsprøjtning i dybe brønde og oplagring på lokaliteten.

4. Dokumentation

Oplysninger kan eventuelt indhentes fra eksterne affaldsauditeringer udført af affaldsselskaber eller fra affaldsregnskaber fra selvsamme virksomheder, såvel som interne fakturerings- og regnskabssystemer, og indkøbsafdelingen.

5. Referencer

- Ændringsforslag om forbud til Basel-konventionen om kontrol med grænseoverskridende overførsel af farligt affald og bortskaffelse heraf, 1989.
- London dumpingkonventionen, 1972.
- MARPOL-konventionen (International konvention om forebyggelse af forurening fra skibe), 1973.

EN23 Samlet antal og volumen af væsentlige spild.

1. Relevans

Kemikalie-, olie- og brændselsspild kan have betydelige negative indvirkning på nærmiljøet, og kan potentielt påvirke jord, vand, luft, biodiversitet og menneskers helbred. Der ses en direkte kobling mellem organisationens systematiske tilgang til at undgå spild af farlige materialer og overholdelse af regulativer, økonomiske risici for tab af råmaterialer, afværgeomkostninger, risikoen for påbud såvel som dårlig omtale. Denne indikator tjener også som et indirekte mål for evaluering af organisationens overvågningskompetencer.

2. Indsamling

- 2.1 Identificér al registreret væsentligt spild samt omfanget af spildet.
- 2.2 Oplys det samlede antal og samlede omfang af registrerede væsentlige spild.
- 2.3 Med hensyn til spild der rapporteres i organisationens regnskab skal følgende yderligere oplysninger rapporteres for hvert spild:
 - Hvor det er sket,
 - Omfang af spild, og
 - Hvilken type spild, fordelt på:
 - Oliespild (jord eller overfladevand),
 - Brændselsspild (jord eller overfladevand),
 - Affaldsspild (jord eller overfladevand), og
 - Kemikaliespild (primært jord eller overfladevand), og
 - Andre.
- 2.4 Oplys om virkningen af betydelige spild.

3. Definitioner

Spild

Uforudset udslip af farlige stoffer, der kan påvirke menneskers helbred, jorden, planter, vandmiljøer og grundvand.

Væsentlige spild

Alle spild der medtages i den rapporterende organisations regnskab (f.eks. fordi de medfører erstatningsansvar) eller spild som registreres af den rapporterende organisation.

4. Dokumentation

Oplysninger om brændsels-, olie- og kemikaliespild kan eventuelt indhentes fra interne registre fra en eksisterende miljøledelsessystem såvel som fra officielle meddelelser givet til/af det gældende kontrolorgan på miljøområdet.

5. Referencer

Ingen.

EN24 Vægten af transporteret, importeret, eksporteret og behandlet affald, som anses for at være farlig i henhold til Basel-Konventionens Bilag I, II, III og VIII, og procentdel af transporteret affald.

1. Relevans

Håndtering af farligt affald er et meget vigtigt punkt for mange interessenter. U hensigtsmæssig transport af farligt affald, især til lande der ikke har den fornødne infrastruktur eller lovgivning til at håndtere sådant affald, kan udgøre en fare for både menneskers helbred og miljøet. Dertil kommer at uhensigtsmæssig håndtering af farligt affald fører til et erstatningsansvar i tilfælde af manglende overholdelse af nationale og internationale regulativer samt indebærer risiko for dårligt omdømme.

2. Indsamling

2.1 Identificér farligt affald der transporteres af eller på vegne af den rapporterende organisation inden for rapporteringsperioden, fordelt på destination.

2.2 Identificér den samlede vægt af transporteret farligt affald ved brug af følgende formel:

Total vægt af farligt affald transporteret fordelt på destination

=

Vægt af farligt affald transporteret til den rapporterende organisation fordelt på destination fra eksterne kilder/leverandører som ikke er ejet af den rapporterende organisation.

+

Vægt af farligt affald transporteret fra den rapporterende organisation fordelt på destination fra eksterne kilder/leverandører som ikke er ejet af den rapporterende organisation.

+

Vægt af farligt affald transporteret nationalt og/eller internationalt fordelt på destination mellem lokaliteter der ejes, leases eller forvaltes af den rapporterende organisation

2.3 Identificér den samlede vægt af farligt affald som transporteres på tværs af internationale grænser og som kommer ind på den rapporterende organisa-

tions lokaliteter fordelt på destination. Affald som transporteres mellem forskellige lokaliteter inden for organisationen betragtes ikke som importeret.

2.4 Identificér hvor stor en andel af den totale mængde transporterede farlige affald fordelt på destination der transporteres fra den rapporterende organisation til lokaliteter i udlandet. Inkluder alt affald der fjernes fra den rapporterende organisations lokaliteter til lokaliteter i udlandet, undtagen transport mellem forskellige lokaliteter inden for den rapporterende organisation.

2.5 Identificér hvor stor en andel af den totale mængde transporteret og eksporteret affald fordelt på destination, der behandles af organisationen selv.

2.6 Identificér hvor stor en andel af den totale mængde affald fordelt på destination der behandles af eksterne kilder/leverandører som er blevet transporteret, eksporteret eller importeret af organisationen.

2.7 Omregn volumen til et vægtestimat med en kort forklaring af den anvendte beregningsmåde.

2.8 Oplys følgende i kilo eller ton:

- Total vægt af transporteret farligt affald,
- Total vægt af importeret farligt affald,
- Total vægt af eksporteret farligt affald, og
- Total vægt af behandlet farligt affald.

3. Definitioner

Ingen.

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra regnskabsdata fra logistikleverandører, affaldsselskaber, regnskabssystemer såvel som fra indkøbsafdelingen. I visse lande er der krav om at dokumentation medfølger under transport af farligt affald. Sådant dokumentation indeholder alle relevante data til denne indikator.

5. Referencer

- Ændringsforslag om forbud til Basel-konventionen om kontrol med grænseoverskridende overførsel af farligt affald og bortskaffelse heraf, 1989.

EN25 Identitet, størrelse, beskyttelsesstatus og værdien af biodiversitet for vandforekomster og relaterede habitater, der i væsentlig grad påvirkes af den rapporterende organisations udledning og afstrømning af vand.

1. Relevans

Denne indikator er et kvalitativt modstykke til de kvantitative indikatorer om vandudledning som bidrager til at beskrive indvirkningen af denne udledning. Udledning og afstrømning som påvirker vandmiljøer kan have en betydelig virkning på tilgængeligheden af vandressourcer. Ved at identificere vandmiljøer som påvirkes af udledning, bliver det muligt at identificere aktiviteter i områder af væsentlig betydning eller områder hvor den rapporterende organisation kan stå over for specifikke risici pga. lokale forhold, begrænsede vandressourcer, osv.

2. Indsamling

- 2.1** Identificér vandmiljøer som berøres i betydelig grad af den rapporterende organisations vandudledning som opfylder en eller flere af følgende kriterier:
- Udledning der i gennemsnit udgør 5 procent eller mere af det årlige gennemsnitsvolumen af et givent vandområde,
 - Udledning, der efter rådgivning fra relevante fagorganer (f.eks. kommuner), anses for at forårsage stor påvirkning på vandmiljø og habitater,
 - Udledning til vandmiljøområder der af fagfolk betegnes som værende særligt følsomme pga. deres relative størrelse, funktion eller status som sjælden eller truet system (eller understøtte en særligt truet plante- eller dyreart), eller
 - Al udledning til vandområder med Ramsar-beskyttelse eller andre nationale eller internationale naturbeskyttelsesområder, uanset hvor meget der afledes.

- 2.2** Giv oplysning om vandmiljøer der i væsentlig grad påvirkes af vandudledning på grundlag af ovenstående kriterier, og tilføj oplysninger om:

- Vandressourcens størrelse målt i kubikmeter (m³),
- Hvorvidt området er udråbt som et beskyttet område (nationalt og/eller internationalt), og
- Værdien af biodiversitet (f.eks. antal beskyttede arter).

3. Definitioner

Ingen.

4. Dokumentation

Oplysninger om vandressourcens eller det beskyttede områdes karakteristika kan indhentes fra det lokale eller nationale ministerium eller styrelse som dækker vandområdet eller anden forskning iværksat af organisationen eller andre institutioner, såsom miljøvurderinger.

5. Referencer

- IUCN-rødliste over truede arter.
- Ramsar-konventionen om vandområder, 1971.

EN26 Initiativer der skal begrænse de miljømæssige påvirkninger af produkter og tjenesteydelser samt omfanget af begrænsningerne.

1. Relevans

I nogle brancher kan virkningen af produkter og tjenesteydelser i brugsfasen (f.eks. en vaskemaskines vandforbrug) og ved endt levetid være lig med eller større end den var i selve produktionsfasen. Hvor betydelige sådanne virkninger er, afgøres både af forbrugerens adfærd og produktet/tjenesteydelsens generelle design. Organisationer forventes at have en mere handlingsorienteret tilgang til vurdering og forbedring af deres produkter og tjenesteydelsers påvirkninger på miljøet.

Denne indikator vurderer den rapporterende organisations tiltag til at reducere negative påvirkninger af miljøet og forbedre de positive påvirkninger af produktets og tjenesteydelsens design. Ved at tænke miljøet ind i designet kan der åbnes op for forretningsmuligheder, differentiere produkter og tjenesteydelser og stimulere innovation i teknologi. Hermed kan risikoen for fremtidige uoverensstemmelser med miljølovgivningen mindskes, hvilket kan være til gavn for organisationens omdømme.

2. Indsamling

2.1 Følgende påvirkninger er ikke medtaget i denne indikator da de er dækket af andre miljømæssige indikatorer:

- Genbrug af produkter (EN27), og
- Virkninger på den biodiversitet (EN12).

2.2 Oplys om initiativer taget i rapporteringsperioden til at begrænse de mest væsentlige miljømæssige virkninger på miljøet af produkter/tjenesteydelser i forhold til:

- Materialer brugt (f.eks. brug af ikke-vedvarende, energikrævende, giftige materialer),
- Vandforbrug (f.eks. volumen brugt i produktionen og/eller brug),
- Udledning (f.eks. GHG, giftige, ozonlagnedbrydende udledninger),

- Spildevand (f.eks. kvalitet af vand brugt i produktionen og/eller brug),
- Støj, og
- Affald (f.eks. ikke-genanvendelige, giftige materialer/forbindelser).

2.3 Oplys i hvilken grad de miljømæssige påvirkninger af produkter og tjenesteydelser er blevet begrænset i rapporteringsperioden. Hvis forbrugstal bruges (f.eks. en vaskemaskines vandforbrug), skal de underliggende forudsætninger vedrørende forbrugsmønster eller normaliseringsfaktorer (f.eks. 10% mindre vandforbrug pr.5 kg vasketøj) fremgå tydeligt.

3. Definitioner

Ingen.

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra produktets Livscyklusvurderinger (LCA) eller dokumenter der vedrører design, udvikling og testning.

5. Referencer

Ingen.

EN27 Procentdel af solgte produkter og deres emballage, der er genvundet, fordelt på kategori.

1. Relevans

Bortskaffelse af produkter og emballage ved ophør af en brugsfase er et stigende miljøproblem. Etablering af effektive genanvendelses- og genbrugssystemer for at lukke produktcyklusser kan bidrage til øget materiale- og ressourceeffektivitet. Det begrænser også problemer og omkostninger forbundet med bortskaffelse.

Denne indikator giver et indblik i hvor høj grad den rapporterende organisations produkter, komponenter eller materialer indsamles og omdannes til brugbare materialer til brug i nye produktionsprocesser. Det giver også et indblik i hvilket omfang organisationen har designet produkter og emballage der kan genanvendes eller genbruges. Sådanne initiativer kan udgøre en særlig kilde til konkurrencemæssig differentiering i brancher, hvor der findes officielle krav om genanvendelse af produkter og emballage.

2. Indsamling

- 2.1** Identificér mængden af produkter og tilhørende emballage som genvindes (dvs. genanvendes eller genbruges) ved udgang af deres brugsliv inden for afrapporteringsperioden. Defekte og tilbagekaldte varer skal ikke tælles med. Genanvendelse eller genbrug af emballage skal også indberettes separat.
- 2.2** Oplys procentdelen af genvundne produkter og dertilhørende emballagematerialer for hver produktkategori (dvs. en gruppe af relaterede produkter med et sæt fælles karakteristika tilpasset et særligt marked) ved at bruge følgende formel:

$$\% \text{ genvundne products} = \frac{\text{produkter og emballagemateriale der genvindes inden for rapporteringsperioden}}{\text{produkter solgt inden for rapporteringsperioden}} \times 100$$

- 2.3** Da der kan forekomme variationer i datakilder skal det angives hvordan data til denne indikator er blevet indhentet (f.eks. data indhentet fra et internt indsamlingssystem eller data fra eksterne indsamlingssystemer som genvinder produkter på vegne af organisationer).

3. Definitioner

Genvinding

Henviser til indsamling, genbrug eller genanvendelse af produkter og tilhørende emballagematerialer ved udgang af brugsliv. Indsamling og rensning kan udføres af producenten selv eller en leverandør. Dette dækker produkter og tilhørende emballagemateriale der:

- Indsamles af eller på vegne af den rapporterende organisation,
- Opdeles i materialetype (f.eks. stål, glas, papir, visse typer plastik, osv.) eller komponenter, og
- Brugt af rapporterende organisation eller øvrige brugere.

4. Dokumentation

Ingen.

5. Referencer

Ingen.

EN28 Monetær værdi af større bøder og samlet antal ikke-monetære sanktioner for manglende overholdelse af miljølove- og regler.

1. Relevans

Omfanget af organisationens manglende overholdelse af regulativer, viser hvor kompetent ledelsen er til at sikre at driften sker i overensstemmelse med visse driftsparametre. Set fra et økonomisk perspektiv vil overholdelse af regulativer bidrage til at mindske økonomiske risici enten direkte i form af bøder eller indirekte i form af dårligt omdømme. I nogle tilfælde kan manglende overholdelse føre til oprensingsforpligtelser eller andre omkostningstunge miljømæssige forpligtelser. Hvor god organisationen har været til overholde reglerne kan også have en indvirkning på hvor vidt den kan få tilladelse til at udvide driften eller få nye tilladelser i det hele taget.

2. Indsamling

2.1 Identificér administrative eller juridiske sanktioner for manglende overholdelse af miljølove og regler, herunder:

- Internationale deklARATIONER/konventioner/ traktater og nationale, regionale eller kommunale regler. Herunder manglende overholdelse i forbindelse med spild som anført under EN23 der også opfylder kriterier for EN28,
- Frivillige miljøaftaler indgået med myndigheder som anses som bindende og erstatter implementering af nye regler. I visse retsområder omtales sådanne aftaler som "kontraktlige forpligtelser", og
- Sager ført mod organisationen gennem internationale konfliktinstanser eller nationale konfliktinstanser underlagt myndighederne.

2.2 Oplys betydelige bøder og ikke-monetære sanktioner herunder:

- Samlet monetær værdi af væsentlige bøder,
- Antal ikke-monetære sanktioner, og
- Sager bragt til konfliktløsning.

2.3 Hvis den rapporterende organisation ikke har identificeret nogen tilfælde af manglende overholdelse af love eller regulativer, er det tilstrækkeligt med en kort erklæring om dette.

3. Definitioner

Miljølove og regler

Henviser til regulativer der dækker alle typer miljøspørgsmål (dvs. udledning, spildevand, affald, materialebrug, energi, vand og biodiversitet) der vedrører den rapporterende organisation. Herunder også bindende frivillige aftaler indgået med lovgivende myndigheder som erstatter implementering af nye regulativer. Frivillige aftaler kan være gældende hvis den rapporterende organisation direkte tilslutter sig en sådan aftale, eller hvis offentlige instanser gør den gældende over for organisationer i deres område gennem lovgivning eller regulativer.

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra auditeringer eller juridiske registreringssystemer som tilvejebringes af den juridiske afdeling. Oplysninger om monetære bøder kan indhentes fra regnskabsafdelingen.

5. Referencer

Ingen.

EN29 Væsentlige miljømæssige konsekvenser ved transport af produkter samt andre varer og materialer anvendt til organisationens driftsaktiviteter, samt transport af medarbejdere.

1. Relevans

De miljømæssige konsekvenser af transportsystemer rækker vidt, fra global opvarmning til lokale smog- og støjgener. For nogle virksomheder, især virksomheder der har store leverings- og distributionsnetværk, kan de miljømæssige konsekvenser forbundet med logistiske forhold udgøre en stor del af deres miljømæssige "fodaftrek". Vurdering af konsekvenserne af transport af produkter, varer og materialer af logistiske årsager, og transport af medarbejdere er del af en overordnet tilgang til planlægning af miljøledelsesstrategier.

2. Indsamling

- 2.1** Identificér væsentlige miljømæssige konsekvenser af de forskellige transportformer anvendt i organisationen, herunder:
- Energiforbrug (f.eks. olie, petroleum, brændstoffer, elektricitet),
 - Udledninger (f.eks. af drivhusgasser, ozonnedbrydende stoffer, NOx, SOx, og andre luftudledninger),
 - Spildevand (f.eks. forskellige typer kemikalier),
 - Affald (f.eks. forskellige typer emballage),
 - Støj, og
 - Spild (f.eks. kemikalie-, olie- og brændselsspild).
- 2.2** Oplys væsentlige miljømæssige konsekvenser af de forskellige transportformer anvendt til logistiske formål og til transport af medarbejdere. I tilfælde hvor rapporten ikke indeholder kvantitative data, angiv da årsagen hertil.

- 2.3** Oplys de kriterier og metoder, der er anvendt til at afgøre hvilke miljømæssige konsekvenser er væsentlige.
- 2.4** Oplys hvordan de miljømæssige konsekvenser ved transport af produkter og medarbejder, samt transport af andre varer og materialer begrænses.

3. Definitioner

Transport

Transport af ressourcer og varer fra en lokation til en anden (mellem leverandører, produktionsanlæg, lagerhaller og kunden) ved brug af forskellige transportformer, herunder passagertransport (f.eks. medarbejders pendling samt forretningsrejser).

Logistiske formål

Oplagring af varer og tjenesteydelser samt tilførsel eller tilbageførsel af disse mellem startsted og forbrugssted.

Transport af medarbejdere

Transport af medarbejdere i forhold til pendling eller forretningsrejser omfatter transport via fly, tog, bus samt andre former for motordreven eller ikke-motordreven transport.

4. Dokumentation

Data kan indhentes fra fakturaer fra logistikleverandører, rapporter fra logistikafdelingen, registre over brug af køretøjer og deres vedligeholdelse, og ved overvågning/målinger udført af f.eks. miljøafdelingen.

5. Referencer

- FN's Anbefalinger for Transport af Farligt Gods.

EN30 Samlede udgifter til og investering i miljøbeskyttelse, fordelt på type.

1. Relevans

Ved at registrere deres udgifter til miljøbeskyttelse, får organisationer mulighed for at vurdere effektiviteten af de miljømæssige initiativer. Denne viden er også nyttig i forbindelse med interne cost-benefit analyser. Data om miljøindsatser, der beregnes i forhold til udgifter til miljøbeskyttelse giver et indblik i hvor effektiv organisationen er til at anvende sine ressourcer til at forbedre indsatsen. Såfremt disse udgifter følges og analyseres over tid, gør det den rapporterende organisation i stand til at bedømme værdien af komplekse organisatoriske eller teknologiske investeringer i forhold til at forbedre dens miljømæssige indsats.

Det er muligt at opstille et fuldstændigt miljøregnskabssystem inden for en organisation til at registrere flere oplysningstyper. Denne indikator fokuserer på bortskaffelse af affald, rensning af udledninger, afværgeomkostninger, såvel som forebyggelse og miljøforvaltningsomkostninger.

2. Indsamling

2.1 Samling af udgifter under denne indikator bør ikke inkludere følgende kategorier som defineret i IFAC-dokumentet "International Guidance Document on Environmental Management Accounting" (International vejledning om miljøregnskaber):

- Omkostninger til varer fra produktionen som ikke er produkter, og
- Bøder for manglende overholdelse af miljølove- og regler.

2.2 Identificér affaldsbortskaffelse, behandling af udledninger, og afværgeomkostninger på grundlag af udgifter forbundet med følgende:

- Behandling og afskaffelse af affald,
- Behandling af udledninger (f.eks. udgifter til filtre, agenser),
- Udgifter til køb og brug af udledningscertifikater,

- Afskrivning af relateret udstyr, vedligeholdelse og driftsmateriale og tjenesteydelser samt relaterede udgifter til personale,
- Forsikring mod ansvar for miljøskader, og
- Oprensningssomkostninger, herunder omkostninger for afværgning af spild som oplyst under EN23.

2.3 Identificér udgifter til forebyggelse og miljøforvaltning på grundlag af udgifter til følgende:

- Uddannelsespersonale:
- Eksterne tjenesteydelser til miljøledelsen,
- Ekstern certificering af ledelsessystemer,
- Personale der varetager generelle miljøforvaltningsopgaver,
- Forskning og udvikling,
- Yderligere udgifter til renere teknologier (f.eks. ekstra udgifter udover standard-teknologier),
- Ekstra udgifter til grønne indkøb, og
- Andre udgifter til miljøledelse.

2.4 Oplys samlede udgifter til miljøbeskyttelse fordelt på:

- Bortskaffelse af affald, behandling af udledninger, og afværgeomkostninger, og
- Udgifter til forebyggelse miljøledelse.

3. Definitioner

Udgifter til miljøbeskyttelse

Alle udgifter til miljøbeskyttelse afholdt af den rapporterende organisation, eller på vegne af organisationen til at forebygge, mindske, kontrollere og dokumentere miljøforhold, påvirkninger og risici. Det dækker også udgifter til bortskaffelse, behandling, sanitet og oprensning.

4. Dokumentation

Oplysninger kan indhentes fra fakturerings- og regnskabssystemer (f.eks. miljøledelsesregnskaber) såvel som indkøbsafdelinger, HR og juridiske afdelinger.

5. Referencer

- IFAC- The International Federation of Accountants (2005) 'International Guidance Document on Environmental Management Accounting'. (Findes ikke på dansk)
- UNDSO- United Nations Division for Sustainable Development (2003): Environmental Management Accounting Procedures and Principles (EMARIC Environmental Management Accounting Research and Information Center, 2003). (Findes ikke på dansk)

